

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA OPK

DO UŻYTKU
SĄCZEWEGO

Egz. Nr 000001

plk doc. dr Jerzy MACHURA

**TREŚĆ TAKTYKI WOJSK OBRONY POWIETRZNEJ
KRAJU**

(Skrypt wykładu)

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWA
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. bron. K. Świerczewskiego

036329

WARSZAWA

MARZEC

1970

2/58

4/1000

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA OPK

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

Egz. Nr 000001

płk doc. dr Jerzy MACHURA

**TREŚĆ TAKTYKI WOJSK OBRONY POWIETRZNEJ
KRAJU**

(Skrypt wykładu)

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. bron. K. Świerczewskiego**

036329

WARSZAWA

MARZEC

1970

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

Przeł. prof. 12657. /

KATEDRA OPK

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY OPK

DO UŻYTKU
BIBLIOTEKI

T A J N E

Egz. Nr. 000001

płk doc. dr Jan UCHANSKI

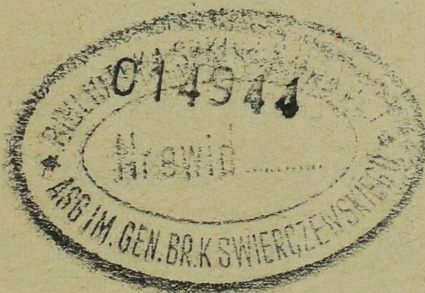
Dnia 1970 r.

płk doc. dr Jerzy MACHURA

Treść taktyki wojsk obrony powietrznej kraju

/Skrypt wykładu/

Tabela UR 015615

WARSZAWA

1970 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWE
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
36329.

SPIS TRESCI

=====

<u>Wstęp</u>	str. 5 min
I - Podstawowe wiadomości o taktyce, znaczenie i miejsce taktyki we współczesnej nauce wojennej.	4
II - Przedmiot i treść taktyki wojsk obrony powietrznej kraju.	7
III - Główne współczesne kierunki rozwoju taktyki wojsk OPK.	20

Zakończenie

3 min

Wykład na chor/ę wprowadzający

Cele: - rozpoznanie i podst. fizyczne, technologiczne oraz treści taktyki WOPK

- problematyka rozstrzygnięcia problemu i jego istotny problem

Do opracowania tego materiału wykorzystano między innymi skrypt pt. "Przedmiot i zadania taktyki wojsk przeciw - wozdusznoi obrony strony", N.A. Swietliszyn, M.I. Frakman, WKAPWO, Kalinin 1963.

I. Podstawowe wiadomości o taktyce, znaczenie i miejsce taktyki we współczesnej nauce wojennej.

Nauka wojenna obejmuje szereg dyscyplin wojskowych, dla których przedmiotem badań są problemy wojny. Dyscypliny te to:

- ogólna teoria walki;
- sztuka wojenna;
- historia sztuki wojennej i wojen;
- ekonomika wojenna;
- inne.

Nas interesuje sztuka wojenna - dyscyplina wiodąca w nauce wojennej, określająca zadania i kierunki badań innych dyscyplin. Sztuka wojenna dzieli się na trzy podstawowe działy: strategię, sztukę operacyjną i taktykę.

Każdy z tych działów posiada swój własny przedmiot badań:

- strategia - przygotowanie i prowadzenie wojny;
- sztuka operacyjna - przygotowanie i prowadzenie operacji /kampanii/;
- taktyka - przygotowanie i prowadzenie działań bojowych /walki/ przez pododdziały, oddziały i związki taktyczne.

Zgodnie z tematem szerzej zajmiemy się taktyką, której przedmiotem badań /obiektem badań/ jest walka, walka jako zjawisko wojny. Przez pojęcie "walka" rozumiemy zorganizowane starcie zbrojne pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych sił zbrojnych walczących stron, mające na celu zniszczenie lub wzięcie do niewoli wojsk przeciwnika, albo też zadanie mu takich strat, które uniemożliwiłyby wykonanie określonego zadania bojowego.

Walka jest jedynym środkiem osiągnięcia zwycięstwa nad przeciwnikiem. Stąd wielka rola taktyki w sztuce wojennej. Sama walka jest ściśle związana z innymi zjawiskami działalności bojowej wojsk, jak: manewr, przegrupowanie, ugrupowanie bojowe wojsk, itp. Jednakże wszystkie te zjawiska /przedsięwzięcia/ podporządkowane są walce i mają na celu stworzenie warunków zapewniających osiągnięcie zwycięstwa lub wykorzystanie rezultatów walki.

Bitwa - starcie zbrojne w szeregach operacyjnych

Każda walka prowadzona jest na określonej przestrzeni, która ograniczona jest zasięgiem oddziaływania technicznych środków walki, wchodzących w skład uzbrojenia pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych rodzajów wojsk i sił zbrojnych. Stwierdzenie to nie jest równoznaczne dla wszystkich rodzajów wojsk. Np. zasięg walki /oddziaływanie bojowego/ przeciwlotniczej artylerii raketowej ograniczony jest tylko wielkością technicznego zasięgu raket; natomiast zasięg walki lotnictwa myśliwskiego jest sumą technicznego zasięgu lotu samolotu i technicznego zasięgu jego lufowego lub raketowego uzbrojenia.

Walka, jako zjawisko wojny, w różnych okresach historycznych miała różny charakter. Współczesna walka w istocie swej zdecydowanie różni się od walki w przeszłości. Podstawową cechą współczesnej walki jest szerokie zastosowanie w niej raketowych i jądrowych środków rażenia. Pozytywne rezultaty we współczesnej walce można osiągnąć jedynie drogą połączenia wysiłku różnych rodzajów wojsk. Każdy z rodzajów wojsk, prowadząc wspólną walkę stosuje własne sposoby działań.

Walkę, jako zjawisko wojny, można rozpatrywać /studium/ z różnych punktów widzenia, np.: historycznego, ekonomicznego itp. Nas jednak interesuje przede wszystkim taktyczna strona walki, tj. wykorzystanie w niej różnych sił i środków w celu zniszczenia przeciwnika.

Głównym celem taktyki jako nauki jest poznanie praw, właściwości i czynników decydujących o rezultacie walki. Osiągnięcie tego głównego celu umożliwia rozwiązanie drugiego zadania postawionego taktyce, a mianowicie: wypracowania najbardziej skutecznych sposobów działań dla różnych rodzajów wojsk prowadzących walkę.

Na podstawie dotychczasowych rozważań można stwierdzić, że taktyka, jako jeden z działów sztuki wojennej, jest dziedziną nauki, której przedmiotem jest badanie praw i właściwości walki jako zjawiska wojny i określanie na tej podstawie form, metod i sposobów przygotowywania i prowadzenia walki przez różne rodzaje wojsk i sił zbrojnych.

*Taktyka obejmuje teorię oraz praktykę organizacji i prowadzenia walki pododdziałów, oddziałów i związków taktycznych.
Zasady taktyki wyte są w istocie wstępnym etapem w planowaniu i inżynierii wojennej.*

Znaczenie taktyki w sztuce wojennej uzależnione jest od znaczenia walki w całokształcie działań wojennych. Ogólnie rzecz biorąc, taktyka zawsze była i jest podporządkowana strategii i sztuce operacyjnej. Kierowniczy wpływ sztuki operacyjnej na taktykę wyraża się tym, że sztuka operacyjna określa cele i zadania, jakie winna spełnić walka w interesach operacji. Sztuka operacyjna może także wskazać taktyce najbardziej celowe w danej operacji sposoby działań bojowych wojsk. Podporządkowanie taktyki interesom sztuki operacyjnej i strategii nie zmniejsza jej znaczenia w sztuce wojennej. Siły przeciwnika można zniszczyć /obezwładnić/ tylko w walce, a walka jest przecież głównym elementem działania wojsk w czasie wojny. Mimo tego podporządkowania taktyka ma także poważny wpływ na sztukę operacyjną i strategię. Przy planowaniu operacji konieczne jest uwzględnianie możliwych rozwiązań taktycznych oraz właściwości i możliwości działań bojowych wojsk szczebli taktycznych. W wielu wypadkach sytuacje na szczeblach taktycznych będą decydowały o sposobach rozwiązania zadań na szczeblach operacyjnych.

Widzimy zatem, że między taktyką i sztuką operacyjną musi istnieć ścisły związek i współzależność.

W praktyce często trudno rozgraniczyć czy dany problem sztuki wojennej dotyczy sztuki operacyjnej, czy też taktyki. Ten sam problem można rozpatrywać w skali taktycznej lub operacyjnej. Taktyka winna jednak rozpatrywać ten problem z punktu widzenia jego wpływu na prowadzenie walki, a sztuka operacyjna z punktu widzenia prowadzenia operacji lub działań związków operacyjnych. Sytuacje takie bardzo często spotyka się w czasie rozpatrywania problemów obrony powietrznej kraju.

II. Przedmiot i treść taktyki wojsk obrony powietrznej kraju.

Taktyka wojsk obrony powietrznej kraju /OPK/ bazuje na założeniach sztuki wojennej jednakowych dla wszystkich rodzajów wojsk i sił zbrojnych. W znacznym jednak stopniu różni się ona od taktyki innych rodzajów wojsk i sił zbrojnych. Cechą charakterystyczną taktyki wojsk OPK jest to, że jednym z jej zasadniczych zadań jest zapewnienie pełnego wykorzystania możliwości bojowych pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych wojsk OPK w samodzielnej i wspólnej walce w ramach jednolitego systemu OPK.

Przedmiotem taktyki wojsk obrony powietrznej kraju jest walka z nieprzyjacielem powietrznym.

Główne zadania taktyki wojsk OPK - nauki o prowadzeniu walki z nieprzyjacielem powietrznym - sprowadzają się do:

- a) - poznania praw i właściwości walki z nieprzyjacielem powietrznym;
- b) - wypracowania i ciągłego doskonalenia sposobów i form przygotowania i prowadzenia walki z nieprzyjacielem powietrznym przez pododdział, oddział, związek taktyczny wojsk OPK.

Walka wojsk OPK w porównaniu z walką innych rodzajów wojsk, sił zbrojnych ma wiele cech specyficznych:

- a) - wojska OPK prowadzą walkę tylko z aktywnymi środkami powietrznymi nieprzyjaciela;
- b) - prowadzą one walkę tylko z widocznymi, konkretnymi celami powietrznymi;
- c) - celem walki wojsk OPK jest zniszczenie samolotów /lub innych aparatów latających/ nieprzyjaciela w powietrzu;
- d) - walkę z nieprzyjacielem powietrznym cechuje duży rozmach, szybki przebieg oraz zaskakujące i szybko zmieniające się warunki jej prowadzenia.

Z określonych wyżej zadań taktyki oraz ze specyfiki walki wojsk OPK wynika, że treść taktyki wojsk OPK winna obejmować:

- 1/ - poznanie istoty, praw i właściwości walki z nieprzyjacielem powietrznym;
- 2/ - wypracowanie zasad zastosowania bojowego pododdziałów, oddziałów i niekiedy związków taktycznych poszczególnych rodzajów wojsk OPK;

- 3/ - wypracowanie i ciągle doskonalenie takich sposobów i form organizacji i prowadzenia walki z nieprzyjacielem powietrznym, które zapewniłyby osiągnięcie maksymalnych rezultatów;
- 4/ - studiowanie właściwości i możliwości bojowych pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych rodzajów wojsk OPK, a także określenie ich zadań, stopni gotowości bojowej, zasad wykorzystania, sposobów działań samodzielnych oraz wspólnych działań pododdziałów i oddziałów rodzajów wojsk OPK;
- 5/ - wypracowanie zasad, sposobów i metod współdziałania między pododdziałami, oddziałami danego rodzaju wojsk OPK i różnymi rodzajami wojsk^{OPK}, a także z pododdziałami i oddziałami innych rodzajów wojsk i sił zbrojnych;
- 6/ - wypracowanie zasad i sposobów dowodzenia różnymi rodzajami wojsk OPK w czasie działań samodzielnych i połączonych;
- 7/ - wypracowanie zasad i sposobów zabezpieczenia bojowego, specjalnego, materiałowo-technicznego pododdziałów i oddziałów wojsk OPK.

Jak wiemy, w skład wojsk OPK wchodzi: wojska radiotechniczne, artyleria przeciwlotnicza /rakietowa i lufowa/, lotnictwo myśliwskie, wojska rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego^{1/} oraz pododdziały i oddziały zabezpieczenia materiałowo-technicznego, specjalnego, lotniskowego i inne. Każdy z tych rodzajów wojsk OPK posiada swoiste właściwości bojowe i stosuje inne sposoby działań bojowych. Fakt ten zmusza do oddzielnego rozpatrywania problemów zastosowania bojowego każdego z tych rodzajów wojsk OPK; natomiast konieczność wspólnego działania różnych rodzajów wojsk OPK w ramach jednolitego systemu OPK nakazuje kompleksowe rozpatrywanie problemów zastosowania bojowego całości wojsk OPK już na szczeblu taktycznym.

1/ Wojska rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego - nazwa nie obowiązująca, przyjęta w tym opracowaniu ze względów metodycznych. Praktycznie w wojskach OPK istnieje niewielka ilość samodzielnych pododdziałów /kompania, batalion/ rozpoznania radioelektronicznego oraz samodzielnych pododdziałów przeciwdziałania radioelektronicznego. Ilość tych wojsk i ich obecne znaczenie nie kwalifikują ich jeszcze do rangi rodzaju wojsk.

Dlatego też taktyka wojsk OPK składa się z dwóch części:

Część I - taktyka rodzajów wojsk OPK,

Część II- taktyka ogólna wojsk OPK.

Taktyka rodzajów wojsk OPK /nazwa ogólna/^{1/} obejmuje problematykę walki z nieprzyjacielem powietrznym pododdziałów i oddziałów poszczególnych rodzajów wojsk OPK: wojsk radiotechnicznych OPK, artylerii OPK /rakietowej i lufowej/, lotnictwa myśliwskiego OPK, wojsk rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego OPK.

Taktyka ogólna wojsk OPK obejmuje problematykę taktyczną połączonych działań pododdziałów i oddziałów wszystkich rodzajów wojsk OPK /WRT, Art, LM, WRiPR/ w ramach jednolitego systemu OPK. Elementem wiążącym obydwie części taktyki wojsk OPK są problemy współdziałania i dowodzenia. Problemy te rozpatrywane są w obydwu częściach taktyki wojsk OPK i w zasadzie w tych samych aspektach.

Treścią taktyki rodzajów wojsk OPK /w sensie ogólnym/ jest poznanie istoty, praw i właściwości organizacji i prowadzenia walki z nieprzyjacielem powietrznym przez dany rodzaj wojsk OPK oraz wypracowanie i ciągłe doskonalenie zasad zastosowania bojowego i sposobów działań bojowych, zapewniających osiągnięcie najlepszych rezultatów walki w różnych warunkach sytuacji bojowej.

Na treść taktyki danego rodzaju wojsk OPK ma bezpośredni wpływ ^{v)}przeznaczenie, ^{v)}zadania bojowe oraz właściwości taktyczno-techniczne sprzętu bojowego, będącego aktualnie w wyposażeniu tego rodzaju wojsk. np. samoloty L-5, MiG-21, zwiadowce S-75, S-925, Kozłowa

Wojska radiotechniczne OPK przeznaczone są do rozpoznawania /wykrywania/ nieprzyjaciela powietrznego, meldowania i powiadamiania o nieprzyjacielu powietrznym zainteresowan^{ych} stanowiska dowodzenia wojsk OPK i innych rodzajów wojsk oraz do zabezpieczania radiolokacyjnego działań bojowych innych rodzajów wojsk OPK /lotnictwa myśliwskiego, artylerii OPK, wojsk przeciwdziałania i rozpoznania radioelektronicznego/. Z przeznaczenia wojsk radiotechnicznych wynika, że nie prowadzą one aktywnej walki z przeciwnikiem powietrznym.

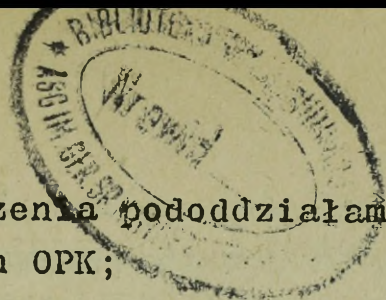
1/ - w praktyce stosowane są nazwy szczegółowe

- taktyka wojsk radiotechnicznych OPK,
- taktyka artylerii OPK,
- taktyka lotnictwa myśliwskiego OPK,
- itp.

Działania tych wojsk mają charakter usługowy, bowiem celem ich jest zabezpieczenie działań pozostałych rodzajów wojsk OPK i całego systemu OPK.

Treść taktyki wojsk radiotechnicznych /wynikająca z przeznaczenia, właściwości i zadań bojowych wojsk radiotechnicznych OPK/ obejmuje:

- 1 - poznanie zasad i właściwości działań bojowych nieprzyjaciela powietrznego w zakresie potrzebnym do prowadzenia działań bojowych przez pododdział i oddział WRT;
- 2 - poznanie zasad i właściwości walki innych rodzajów wojsk OPK z nieprzyjacielem powietrznym w celu ich najskuteczniejszego zabezpieczenia radiolokacyjnego;
- 3 - wypracowanie i ciągłe doskonalenie ogólnych zasad wykorzystania bojowego pododdziałów i oddziałów wojsk radiotechnicznych OPK;
- 4 - wypracowanie zasad i sposobów ugrupowania bojowego i wykonywania manewru pododdziałami i oddziałami wojsk radiotechnicznych OPK;
- 5 - wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów działań /pracy bojowej/ pododdziałów i oddziałów wojsk radiotechnicznych zapewniających najskuteczniejsze zabezpieczenie radiolokacyjne innych rodzajów wojsk i całego systemu OPK w różnych warunkach sytuacji bojowej;
- 6 - studiowanie możliwości bojowych pododdziałów i oddziałów wojsk radiotechnicznych, poszukiwanie dróg ich pełnego wykorzystania i zwiększenia, wypracowanie metod określania możliwości bojowych;
- 7 - wypracowanie zasad i sposobów osiągania i utrzymywania określonych stopni gotowości bojowej i zapewnienia ciągłości działań pododdziałów i oddziałów wojsk radiotechnicznych;
- 8 - wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów i form organizacji i prowadzenia działań /pracy bojowej/ przez pododdziały i oddziały wojsk radiotechnicznych;
- 9 - wypracowanie zasad, sposobów i form określania i stawiania zadań bojowych podległym pododdziałom i oddziałom wojsk radiotechnicznych OPK oraz przygotowania się pododdziałów i oddziałów do wykonania określonych zadań w różnych warunkach sytuacji bojowej;

- 10 - wypracowanie zasad i sposobów dowodzenia pododdziałami i oddziałami wojsk radiotechnicznych OPK;
- 11 - wypracowanie zasad, sposobów i metod współdziałania między pododdziałami i oddziałami wojsk radiotechnicznych OPK oraz z pododdziałami i oddziałami innych rodzajów wojsk OPK;
- 12 - wypracowanie zasad i sposobów zabezpieczenia działań bojowych /pracy bojowej/ pododdziałów i oddziałów wojsk radiotechnicznych.

Artyleria OPK /lufowa i raketowa/ przeznaczona jest do obrony powietrznej określonych obiektów /grup obiektów/, rejonów i kierunków poprzez niszczenie w powietrzu samolotów nieprzyjaciela i niektórych innych aparatów latających /samoloty - pociski, balony/.

Artyleria OPK jest aktywnym środkiem obrony powietrznej przeznaczonym do prowadzenia bezpośredniej walki z nieprzyjacielem powietrznym.

Treść taktyki artylerii OPK /wynikająca z przeznaczenia, właściwości i zadań bojowych artylerii raketowej i lufowej OPK/ obejmuje:

- 1a - poznanie zasad i właściwości działań bojowych nieprzyjaciela powietrznego w zakresie potrzebnym do prowadzenia walki przez pododdział i oddział artylerii OPK;
- 3 - wypracowanie i ciągłe doskonalenie ogólnych zasad zastosowania bojowego pododdziałów i oddziałów artylerii OPK;
- 4 - wypracowanie zasad i sposobów ugrupowania bojowego i wykonywania manewru, przemarszu pododdziałami i oddziałami artylerii raketowej i lufowej OPK;
- 5a - wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów prowadzenia działań bojowych przez pododdziały i oddziały artylerii OPK, zapewniających osiągnięcie największych rezultatów w różnych warunkach sytuacji bojowej;
- 6 - ciągłe studiowanie możliwości bojowych pododdziałów i oddziałów artylerii OPK, poszukiwanie dróg ich pełnego wykorzystania i zwiększenia, wypracowanie metod określania możliwości bojowych;

- 7 - wypracowanie zasad i sposobów osiągania i utrzymywania określonych stopni gotowości bojowej oraz zapewnienie ciągłości działań pododdziałów i oddziałów artylerii OPK;
- 8 - wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów i form organizacji i prowadzenia działań bojowych przez pododdziały i oddziały artylerii OPK;
- 9a - wypracowanie zasad, sposobów i form określania i stawiania zadań bojowych podległym pododdziałom i oddziałom artylerii OPK oraz przygotowania się pododdziałów i oddziałów do wykonywania określonych zadań w różnych warunkach sytuacji bojowej;
- 10 - wypracowanie zasad i sposobów kierowania ogniem i dowodzenia pododdziałami i oddziałami artylerii OPK;
- 11 - wypracowanie zasad, sposobów i metod współdziałania między pododdziałami i oddziałami artylerii OPK oraz z pododdziałami i oddziałami innych rodzajów wojsk OPK;
- 12 - wypracowanie zasad i sposobów zabezpieczenia działań bojowych pododdziałów i oddziałów artylerii OPK.

Lotnictwo myśliwskie OPK przeznaczone jest do obrony powietrznej rejonów i kierunków poprzez niszczenie w powietrzu samolotów nieprzyjaciela i niektórych innych aparatów latających /samoloty-pociski, balony/.

Lotnictwo myśliwskie jest aktywnym środkiem obrony powietrznej przeznaczonym do prowadzenia bezpośredniej walki z nieprzyjacielem powietrznym.

Treść taktyki lotnictwa myśliwskiego OPK /wynikająca z przeznaczenia, właściwości i zadań bojowych lotnictwa myśliwskiego/ obejmuje:

- 1 - poznanie zasad i właściwości działań bojowych nieprzyjaciela powietrznego w zakresie potrzebnym do prowadzenia walki przez pododdział i oddział lotnictwa myśliwskiego OPK;
- 3 - wypracowanie i ciągłe doskonalenie ogólnych zasad zastosowania bojowego pododdziałów i oddziałów lotnictwa myśliwskiego OPK;
- 4 - wypracowanie zasad i sposobów ugrupowania bojowego /na ziemi/, wykonania manewru i rozmieszczenia na lotnisku /lotniskach/ pododdziałów i oddziałów lotnictwa myśliwskiego OPK;

46
nowe

- wypracowanie i ciągle doskonalenie zasad i sposobów ugrupowania w powietrzu i prowadzenia walki powietrznej pododdziałów; a w wyjątkowych wypadkach i oddziałów lotnictwa myśliwskiego OPK;
- 5 - wypracowanie sposobów działań bojowych pododdziałów i oddziałów lotnictwa myśliwskiego zapewniających osiągnięcie maksymalnych rezultatów w różnych warunkach sytuacji bojowej;
- 6 - studiowanie możliwości bojowych pododdziałów i oddziałów lotnictwa myśliwskiego, poszukiwanie dróg ich pełnego wykorzystania i zwiększenia, wypracowanie metod określania możliwości bojowych;
- 7 - wypracowanie zasad i sposobów osiągania i utrzymywania określonych stopni gotowości bojowej i zapewnienie ciągłości działań bojowych pododdziałów i oddziałów lotnictwa myśliwskiego OPK;
- 8 - wypracowanie i ciągle doskonalenie sposobów i form organizacji i prowadzenia działań bojowych przez pododdziały i oddziały lotnictwa myśliwskiego;
- 9 - wypracowanie zasad, sposobów i form określania i stawiania zadań bojowych podległym pododdziałom i oddziałom lotnictwa myśliwskiego oraz przygotowywania się pododdziałów i oddziałów do wykonania określonych zadań w różnych warunkach sytuacji bojowej;
- 10 - wypracowanie zasad i sposobów dowodzenia pododdziałami i oddziałami lotnictwa myśliwskiego OPK;
- 11 - wypracowanie zasad, sposobów i metod współdziałania między pododdziałami /a nawet pojedynczymi samolotami w powietrzu/ i oddziałami lotnictwa myśliwskiego OPK oraz pododdziałami i oddziałami innych rodzajów wojsk OPK;
- 12 - wypracowanie zasad i sposobów zabezpieczania działań bojowych pododdziałów i oddziałów lotnictwa myśliwskiego OPK.

Wojska rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego przeznaczone są do rozpoznawania i zakłócania pracy pokładowych /samolotowych/ i niektórych naziemnych urządzeń radioelektronicznych nieprzyjaciela /radiostacji, urządzeń nawigacyjnych, bombardierskich itp./.

Te dwa rodzaje wojsk OPK także nie prowadzą bezpośredniej walki z nieprzyjacielem powietrznym. Rozpoznanie radioelektroniczne - to działania o charakterze zabezpieczającym, które przede wszystkim są wykorzystywane przez aktywne środki OP. Przeciwdziałanie radioelektroniczne ma cechy specyficznych działań aktywnych, które nie powodują zniszczenia nieprzyjaciela powietrznego, a jedynie uniemożliwiają lub utrudniają mu wykonanie zadania bojowego.

Treść taktyki wojsk rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego /wynikająca z przeznaczenia, właściwości i zadań bojowych tych rodzajów wojsk OPK/ obejmuje:

- poznanie zasad i właściwości działań bojowych nieprzyjaciela w zakresie potrzebnym do organizacji i prowadzenia rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego przez pododdział i oddział wojsk rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego;
- wypracowanie i ciągłe doskonalenie ogólnych zasad wykorzystania bojowego pododdziałów i oddziałów rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego;
- wypracowanie i ciągłe doskonalenie zasad i sposobów ugrupowania bojowego i wykonywania manewru pododdziałami i oddziałami rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego OPK;
- wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów działań bojowych pododdziałów i oddziałów rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego, zapewniających ich najskuteczniejsze wykorzystanie w różnych warunkach sytuacji bojowej;
- studiowanie możliwości bojowych pododdziałów i oddziałów rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego, poszukiwania dróg ich pełnego wykorzystania i zwiększenia, wypracowania metod określania możliwości bojowych;

- wypracowanie zasad i sposobów osiągania i utrzymywania określonych stopni gotowości bojowej i zapewnienia ciągłości działań pododdziałów i oddziałów rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego;
- wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów i form organizacji i prowadzenia działań bojowych przez pododdziały i oddziały rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego;
- wypracowanie zasad, sposobów i form określania i stawiania zadań bojowych podległym pododdziałom i oddziałom rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego oraz przygotowania się pododdziałów i oddziałów do wykonania określonych zadań bojowych w różnych warunkach sytuacji bojowej;
- wypracowanie zasad i sposobów dowodzenia pododdziałami i oddziałami rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego OPK;
- wypracowanie zasad, sposobów i metod współdziałania między pododdziałami i oddziałami rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego oraz z pododdziałami i oddziałami innych rodzajów wojsk OPK;
- wypracowanie zasad i sposobów zabezpieczenia działań bojowych pododdziałów i oddziałów rozpoznania i przeciwdziałania radioelektronicznego OPK.

Tak ↑
Jak widać, problematyka składająca się na treść taktyki poszczególnych rodzajów wojsk jest niemal identyczna i można by ją ująć w formie jednego zestawienia równocześnie dla wszystkich rodzajów wojsk OPK. Nie należy jednak zapominać, że rozwiązania poszczególnych problemów w każdym z rodzajów wojsk OPK zdecydowanie różnią się od siebie. Te sprawdzone i zaakceptowane rozwiązania poszczególnych problemów taktycznych są teoretyczną podstawą do opracowania obowiązujących regulaminów i instrukcji dla rodzajów wojsk OPK.

Wszystkie problemy, które wchodzi w skład treści taktyki poszczególnych rodzajów wojsk OPK rozwiązywane są i doskonalone są ich obowiązujące rozwiązania w plutonie, kompanii /baterii, kluczu/, batalionie /eskadrze, dywizjonie/, pułku /samodzielnym batalionie/, brygadzie, dywizji, a także

struktury rozwiązywania

częściowo w korpusie OPK - związku taktyczno-operacyjnym wojsk OPK. Problematyką taktyczną zajmują się także związki operacyjne. One także w określonym zakresie ją studiują, inspirują nowe rozwiązania, akceptują proponowane rozwiązania taktyczne szczebli niższych, uwzględniają warianty i możliwości rozwiązań taktycznych w podejmowanych decyzjach o charakterze operacyjnym.

Treścią taktyki ogólnej wojsk OPK /w sensie ogólnym/ jest poznanie istoty, praw i właściwości organizacji i prowadzenia połączonych działań pododdziałów i oddziałów wszystkich /lub niektórych/ rodzajów wojsk OPK oraz wypracowywanie i ciągłe doskonalenie zasad i sposobów prowadzenia połączonych działań bojowych, zapewniających osiągnięcie najlepszych rezultatów w różnych warunkach sytuacji bojowej.

Na treść taktyki ogólnej wojsk OPK, podobnie jak na treść taktyki rodzajów wojsk OPK, mają wpływ właściwości taktyczno-techniczne sprzętu bojowego poszczególnych rodzajów wojsk OPK oraz zasady i sposoby prowadzenia działań bojowych przez każdy z tych rodzajów wojsk, czyli treść taktyki rodzajów wojsk OPK.

Treść taktyki ogólnej wojsk OPK obejmuje:

- 1- zapoznanie zasad i właściwości działań bojowych nieprzyjaciela powietrznego w zakresie potrzebnym do prowadzenia z nim /nplem/ połączonych działań bojowych pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk OPK;
- 2- wypracowanie i ciągłe doskonalenie ogólnych zasad wspólnego wykorzystania bojowego pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk OPK /w oparciu o dokładną znajomość taktyki działań bojowych poszczególnych rodzajów wojsk OPK/;
- 3- wypracowanie zasad i sposobów wspólnego ugrupowania bojowego oddziałów /niekiedy pododdziałów/ różnych rodzajów wojsk OPK, zapewniającego prowadzenie połączonych działań bojowych;
- 4- wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów połączonych działań bojowych pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk OPK, zapewniających osiąganie najlepszych rezultatów w różnych warunkach sytuacji bojowej;

- 5 - studiowanie wspólnych możliwości bojowych pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk OPK, poszukiwanie dróg ich pełnego wykorzystania i zwiększenia, wypracowanie metod określania wspólnych możliwości bojowych pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk OPK;
- 6 - wypracowanie zasad skoordynowanego utrzymywania w określonych stopniach gotowości bojowej sił różnych rodzajów wojsk OPK i zapewnienie ciągłości połączonych działań bojowych;
- 7 - wypracowanie i ciągłe doskonalenie sposobów i form przygotowywania i prowadzenia połączonych działań bojowych przez pododdziały i oddziały różnych rodzajów wojsk OPK;
- 8 - wypracowanie zasad i sposobów dowodzenia połączonymi działaniami bojowymi pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk OPK;
- 9 - wypracowanie zasad i sposobów współdziałania między pododdziałami i oddziałami różnych rodzajów wojsk OPK w czasie prowadzenia połączonych działań bojowych;
- 10 - wypracowanie zasad i sposobów zabezpieczenia połączonych działań bojowych pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk OPK.

Tak

Praktycznie rzecz biorąc, każde z wyżej przedstawionych zagadnień zawiera jednocześnie określony element problematyki współdziałania między pododdziałami i oddziałami różnych rodzajów wojsk OPK. Tym samym problematyka współdziałania, mimo iż nie jest wyraźnie eksponowana w treści taktyki ogólnej wojsk OPK, jest problematyką profilującą, stanowiącą podstawę połączonych działań bojowych. Taktyka ogólna wojsk OPK, której treścią jest wspólne wykorzystanie różnych rodzajów wojsk OPK, stanowi podstawę realizacji jednej z głównych zasad prowadzenia obrony powietrznej, według której sukces w obronie powietrznej można osiągnąć jedynie wspólnym wysiłkiem wszystkich rodzajów wojsk OPK. Dlatego też można zgodzić się z twierdzeniem, że taktyka ogólna wojsk OPK jest nauką wiążącą w odniesieniu do taktyki rodzajów wojsk OPK i winna określać kierunki jej rozwoju /taktyki rodzajów wojsk OPK/.

Taktyka ogólna wojsk OPK wyznacza także miejsce i zadania każdego rodzaju wojsk OPK w połączonych działaniach

oraz kolejność działań z przeciwnikiem powietrznym pododdziałom i oddziałom rodzajów wojsk OPK.

Problemy, które wchodzi w treść taktyki ogólnej wojsk OPK, rozwiązywane są w naszym systemie OPK na szczeblu korpusu OPK oraz na połączonych stanowiskach dowodzenia /PSD/ wojsk OPK. Większość problemów o charakterze organizacyjnym, a także wykonawczym /dowodzenie/ rozwiązuje się w korpusie OPK. Część problemów taktyki ogólnej wojsk OPK, przede wszystkim o charakterze wykonawczym /samo prowadzenie połączonych działań/, rozwiązywanych jest na PSD w trybie uzgodnień między dowódcami bezpośrednio współdziałających oddziałów /lub pododdziałów/. Niektóre problemy, także o charakterze wykonawczym /np. uzgodnienie współdziałania w zakresie organizacji i prowadzenia działań połączonych; sposobów działań, dowodzenia, zabezpieczenia/, mogą być rozpatrywane i rozwiązywane we współdziałających ze sobą oddziałach /a nawet pododdziałach/ rodzajów wojsk OPK.

Z zestawienia treści obydwu części taktyki wojsk OPK /taktyki rodzajów wojsk OPK i taktyki ogólnej wojsk OPK/ wynika, że różnią się one nie pod względem problematyki, lecz zakresu jej rozpatrywania. Np. w obydwu częściach taktyki wojsk OPK mowa jest o znajomości taktyki działań przeciwnika powietrznego. W pierwszej części /taktyka rodzajów wojsk OPK/ problem ten rozpatrywany jest stosunkowo wąsko, z punktu widzenia jednego rodzaju wojsk /np. walki z nieprzyjacielem powietrznym lotnictwa myśliwskiego/, w drugiej /taktyka ogólna wojsk OPK/ ten sam problem rozpatrywany jest znacznie szerzej, pod kątem prowadzenia połączonych działań przez pododdziały i oddziały różnych rodzajów wojsk OPK. Podobnie wygląda sprawa z innymi problemami występującymi zarówno w pierwszej, jak i drugiej części taktyki wojsk OPK.

Na marginesie należy dodać, że taktyka działań bojowych przeciwnika powietrznego /szczególnie sposoby działań środków napadu powietrznego/ ma poważny wpływ na sposoby prowadzenia walki, z przeciwnikiem powietrznym przez poszczególne rodzaje wojsk OPK oraz na sposoby prowadzenia połączonych działań,

a zatem na obydwie części taktyki wojsk OPK. Studiując problematykę taktyczną wojsk OPK oraz rozwiązując samodzielnie lub kompleksowo problemy taktyczne należy zawsze uwzględniać wpływ różnych warunków sytuacji bojowej, atmosferycznej, pory doby i roku itp. na sposoby działań bojowych, potrzebną ilość sił i przewidywane rezultaty działań. Określone warunki działań bojowych mogą zdecydować o zastosowaniu takich taktycznych rozwiązań /nawet nietypowych/, które w podobnej sytuacji, ale w innych warunkach /np. atmosferycznych/, byłyby nie do przyjęcia i z góry narażały na niepowodzenie.

Zadania bojowe i właściwości działań bojowych wojsk OPK zmuszają także do uwzględnienia w czasie rozpatrywania problemów taktycznych /pojedynczych i kompleksowych/ szeregu stałych zasad, takich jak: konieczność ciągłego utrzymywania wysokiej gotowości bojowej wojsk OPK, szybkie odtwarzanie gotowości bojowej w pododdziałach i oddziałach poszczególnych rodzajów wojsk, racjonalne wykorzystywanie poszczególnych rodzajów wojsk i ich walorów bojowych, umiejętne manewrowanie siłami w czasie walki, zapewnienie ciągłego oddziaływania na przeciwnika, ciągłe wielostronne zabezpieczanie działań i inne. Zasady te obowiązują zawsze i bez względu na stosowane sposoby działań i warianty wykorzystania rodzajów wojsk winny być przestrzegane.

Taktyka wojsk OPK - nauka ciągle rozwijająca się - ma bezpośredni wpływ na rozwój innych dyscyplin nauki wojennej. Między innymi taktyka ma bezpośredni wpływ na struktury organizacyjne pododdziałów, oddziałów, a nawet związków taktyczno-operacyjnych wojsk OPK. Ilość i jakość sprzętu bojowego, personelu środków dowodzenia i zabezpieczenia w pododdziałach i oddziałach zawsze powinna odpowiadać potrzebom i warunkom prowadzenia walki z nieprzyjacielem powietrznym.

Zgodnie z potrzebami, warunkami i sposobami prowadzenia walki z nieprzyjacielem powietrznym powinien być także doskonałony dotychczas użytkowany i nowo konstruowany sprzęt bojowy oraz środki dowodzenia i zabezpieczenia materiałowo-technicznego i specjalnego. Istnieje także szereg czynników, które z kolei mają poważny wpływ na rozwój taktyki. Jednym z nich jest rozwój nauk technicznych.

Osiągnięcia nauk technicznych, które umożliwią skonstruowanie i wprowadzenie do uzbrojenia wojsk OPK jakościowo nowego, doskonałego sprzętu bojowego, środków dowodzenia i zabezpieczenia, będą zawsze powodować konieczność wprowadzenia zmian w taktyce - w zasadach wykorzystania pododdziałów i oddziałów różnych rodzajów wojsk oraz sposobach prowadzenia działań samodzielnych i połączonych.

III. Główne, współczesne kierunki rozwoju taktyki wojsk OPK.

Pod koniec lat 50-tych, kiedy ponaddziesięć samoloty myśliwskie o praktycznym pułapie lotu ponad 20 000 m wyposażono w bardzo skuteczne rakiety kierowane typu "powietrze-powietrze" i wprowadzono do uzbrojenia wojsk OPK artylerię raketową o zasięgu do 30 000 m, mówiło się o osiągnięciu tzw. względnej równowagi sił między ówczesnymi środkami napadu powietrznego i obrony powietrznej. W sytuacji tej wielu teoretyków wojskowych, a nawet poważnych mężów stanu przepowiadało rychły zmierzch lotnictwa uderzeniowego /przede wszystkim strategicznego/ i całkowite zastąpienie go bronią raketową różnych typów.

Wkrótce jednak pojawiła się nowa tendencja - tendencja wykorzystania lotnictwa uderzeniowego do działań z małych wysokości. Dawało to szansę dalszego wykorzystywania lotnictwa uderzeniowego i uzyskania przewagi nad obroną powietrzną. Na małych wysokościach środki obrony powietrznej były mało skuteczne. Przystosowano je przeciw do walki z lotnictwem na średnich i dużych wysokościach.

Wkrótce, wykorzystując najnowsze osiągnięcia nauki i techniki, przystosowano część /później większość/ sprzętu lotnictwa uderzeniowego do działań z małych wysokości. Sukcesywnie konstruowano nowe typy samolotów /przede wszystkim myśliwsko bombowych/ przystosowanych już w pełni do ~~dzia-~~ działań z małych wysokości.

Wypracowano szereg nowych rozwiązań taktycznych w zakresie wykorzystania lotnictwa uderzeniowego oraz sposobów i wariantów jego działań z małych wysokości w różnych warunkach sytuacji bojowej.

Kierunek ten rozpoczął nowy okres w rozwoju taktyki lotnictwa uderzeniowego oraz wojsk obrony powietrznej, w tym i wojsk OPK. Jednocześnie rozpoczął się nowy "wyścig" o uzyskanie przynajmniej równowagi sił między lotnictwem uderzeniowym i wojskami obrony powietrznej. "Wyścig" ten rozpoczęty kilka lat temu trwa nadal. W sytuacji tej wojska obrony powietrznej zostały zmuszone do przystosowania sprzętu bojowego do walki z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach oraz wypracowania nowych koncepcji i sposobów prowadzenia działań bojowych. Techniczne przystosowanie starego sprzętu bojowego wojsk OPK do wykonywania nowych zadań nie dało w pełni zadowalających rezultatów.

W ostatnich latach do uzbrojenia wojsk OPK weszło szeregi nowych typów nowego sprzętu bojowego /samoloty myśliwskie, artyleria raketowa, stacje radiolokacyjne/, zautomatyzowane środki dowodzenia oraz szeregi typów udoskonalonego sprzętu zabezpieczenia bojowego i specjalnego. Przewiduje się, że w najbliższych latach sprzęt bojowy wojsk OPK będzie w dalszym ciągu doskonalony. Sprzęt, który obecnie znajduje się w wyposażeniu wojsk OPK, jest całkowicie lub częściowo przystosowany do walki z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach. Jednak uzyskanie przy jego wykorzystaniu wysokiej skuteczności działań wymaga wypracowania i ciągłego doskonalenia nowych sposobów przygotowywania i prowadzenia walki przez każdy z rodzajów wojsk OPK oraz działań połączonych.

Poważny wpływ na wykorzystanie sprzętu bojowego do walki z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach mają same warunki prowadzenia działań bojowych na małych wysokościach. Działanie nieprzyjaciela powietrznego z małych wysokości poważnie utrudnia i opóźnia jego wykrycie przez środki radiolokacyjne OPK, a tym samym opóźnia uruchomienie /rozpoczęcie walki/ przez aktywne środki OPK. Fakt ten zmusza do poszukiwania dróg wcześniejszego wykrywania nieprzyjaciela powietrznego przy pomocy istniejącego sprzętu radiolokacyjnego. Jednym ze sposobów jest wysuwanie posterunków radiolokacyjnych /między innymi okrętów dozoru radiolokacyjnego/ na dalekie przedpola, na odkrytych kierunkach /z zasady nadmorskich/.

Ostatnio na szeregu stacji radiolokacyjnych, wchodzących w skład najdalej wysuniętych posterunków radiolokacyjnych, podwyższono anteny w celu zwiększenia pola obserwacji na małych wysokościach. Myśli się także o wykorzystaniu w ramach systemów wykrywania radiolokacyjnego latających posterunków radiolokacyjnych /na samolotach, balonach, a w niedalekiej przyszłości może i na środkach kosmicznych/. Czynione są również próby szerszego wykorzystania do wykrywania nieprzyjaciela powietrznego /w locie/ środków rozpoznania radioelektronicznego /przede wszystkim środków nasłuchu radiowego/. Dąży się do skrócenia obiegu informacji o wykrytym nieprzyjacielu powietrznym. Dużą rolę w tym przedsięwzięciu odgrywają zautomatyzowane środki przekazywania informacji, które w niedalekiej przyszłości zastąpione zostaną przez automatyczne środki przekazywania i analizy informacji. Nieprzerwanie dąży się także do skracania obiegu informacji poprzez doskonalenie struktury systemu dowodzenia wojskami OPK. Praktycznym odbiciem tego dążenia jest obecnie przejście w wojskach OPK z tzw. "trzyszczeblowego" systemu dowodzenia na system "dwuszczeblowy".^{1/} Zmiana ta najprawdopodobniej spowoduje dokonanie korekty w dotychczasowym podziale kompetencji dowódczych między poszczególne szczeble. Wyraźnie wyczuwa się dążenie do zwiększenia kompetencji w dowódczych szczeblach najniższych /taktycznych/.

Opóźnione wykrycie nieprzyjaciela powietrznego /dające mu większą szansę uzyskania zaskoczenia/ zmusza do ciągłego utrzymywania sił OPK /LM i artylerii/ w gotowości bojowej zapewniającej niemal natychmiastowe rozpoczęcie walki. Dlatego problem gotowości bojowej w wojskach OPK urósł niemal do rangi tzw. "problemu Nr 1". Ciągle doskonalili się metody osiągania gotowości bojowej, nieprzerwanego utrzymywania określonych sił OPK w najwyższych stopniach gotowości bojowej, odtwarzania gotowości bojowej itp. W wojskach OPK stosunkowo najszybciej wykorzystano do rozwiązywania problemów gotowości bojowej nowoczesne metody matematyczne, w tym i metody sieciowe oraz elektronowe maszyny cyfrowe. Należy przewidywać, że dalsze doskonalenie procesów osiągania i utrzymywania gotowości

1/ - tzw. system dowodzenia "trzyszczeblowy": SD KOPK-PPSD - SD oddziału;
tzw. system dowodzenia "dwuszczeblowy": SD KOPK - Połączone SD oddziałów /PSD/;

bojowej wojsk OPK winno doprowadzić do poważnego skrócenia czasu potrzebnego na wprowadzenie sił do walki, powtórne przygotowanie ich do działań itp. Kolejnym problemem, wiążącym się z zagadnieniami wykrywania nieprzyjaciela powietrznego i osiągania gotowości bojowej, są sposoby działań bojowych czynnych środków OPK.

W związku z tym, że wykrycie nieprzyjaciela powietrznego wykonującego lot na małych wysokościach może nastąpić bardzo późno, w dalszym ciągu na głównych kierunkach konieczne jest stosowanie patrolowania i dyżurowania w powietrzu siłami lotnictwa myśliwskiego. Mimo tego, że sposoby te są wyjątkowo nieekonomiczne, do czasu poważnego zwiększenia zasięgu wykrywania stacji radiolokacyjnych będą one najprawdopodobniej nadal stosowane. W tej chwili nie widzi się innych, bardziej ekonomicznych sposobów działań bojowych lotnictwa myśliwskiego, które mogłyby je skutecznie zastąpić.

Prowadzone w tej dziedzinie prace doświadczalne zmierzają w dwóch kierunkach. Pierwszym z nich jest dążenie do uzasadnionego zmniejszenia koniecznej ilości sił lotnictwa myśliwskiego używanych do patrolowania i dyżurowania w powietrzu i zastąpienie ich siłami dyżurującymi na ziemi. Drugi kierunek zmierza do udoskonalenia metod patrolowania i dyżurowania, przede wszystkim w zakresie zwiększenia skuteczności oddziaływania tymi dwoma sposobami.

Nieprzerwanie doskonalili się także sam proces walki samolotów myśliwskich z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach - wyjście do ataku, atak, prowadzenie ognia, wyjście z ataku, **wyjście do powtórnego ataku itp.**

Ostatnio pojawiła się także tendencja "powrotu" do grupowych walk powietrznych. Oczywiście nie może być mowy o powrocie do grupowych walk powietrznych w składzie eskadry czy pułku /walki tłokowych samolotów myśliwskich w okresie II wojny światowej/. Chodzi o ^{raczej} koncentrację wysiłku lotnictwa myśliwskiego na określonych rubieżach w czasie walki z grupami samolotów nieprzyjaciela i stworzenie odpowiedniego stosunku sił.

W tym celu doskonali się dotychczasowe i wypracowuje nowe metody jednoczesnego lub kolejnego atakowania grup samolotów nieprzyjaciela przez pojedyncze samoloty, pary, klucze samolotów myśliwskich w różnych warunkach sytuacji bojowej.

Dąży się wyraźnie do przeciwstawienia nieprzyjacielowi na określonych rubieżach ilości samolotów myśliwskich potrzebnej do osiągnięcia sukcesu w walce oraz do prawie jednoczesnego wprowadzania ich do tej walki. Praktyczna realizacja tego zamierzenia /tendencji/, szczególnie w walce z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach, ciągle natrafia na szereg trudności o charakterze taktycznym i technicznym. Np. jednoczesne wprowadzenie do walki większej ilości samolotów myśliwskich utrudniają ograniczone możliwości obecnych systemów dowodzenia. Doskonalenie tych systemów przede wszystkim poprzez wprowadzenie urządzeń automatycznych winno doprowadzić do znacznego zwiększenia ich przepustowości w zakresie obiegu informacji i jednoczesnych naprowadzeń, zwiększenia zasięgu dowodzenia.

3
Późne wykrycie i oddziaływanie nieprzyjaciela powietrznego z małych wysokości zmusza także do poszukiwania nowych rozwiązań w zakresie wykorzystania artylerii raketowej OPK. W ostatnim okresie uwidoczniła się tendencja do szerszego stosowania obiektowo-strefowych ugrupowań artylerii raketowej OPK przy jednoczesnym ograniczeniu stosowania ugrupowań strefowych. Doskonali się dotychczasowe i wypracowuje nowe sposoby zwalczania przez artylerię raketową OPK pojedynczych i grupowych celów wykonujących lot na małych wysokościach. Oczekuje się na automatyzację procesów dowodzenia działaniami bojowymi artylerii raketowej OPK na szczeblu oddziału. Wszystkie te zamierzenia winny doprowadzić do zwiększenia skuteczności działań bojowych artylerii raketowej OPK /przede wszystkim na małych wysokościach/ oraz do znacznego usprawnienia dowodzenia pododdziałami artylerii raketowej OPK.

4
W ostatnich latach, po opublikowaniu szeregu doświadczeń z wojny wietnamskiej, zahamowano proces wycofywania z wyposażenia wojsk OPK przeciwlotniczej artylerii lufowej.

Wielu teoretyków wojskowych twierdzi, że nadal można ją z powodzeniem wykorzystywać, szczególnie do walki z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach. Prowadzone są prace nad nowymi sposobami wykorzystania przeciwlotniczej artylerii lufowej, między innymi postuluje się wspólne ugrupowania przeciwlotniczej artylerii lufowej i raketowej.

Rozwój taktyki poszczególnych rodzajów wojsk OPK zmusza jednocześnie do doskonalenia sposobów i metod współdziałania między pododdziałami i oddziałami różnych rodzajów wojsk OPK, a szczególnie między aktywnymi siłami OPK.

Dostrzega się wyraźne dążenie do doskonalenia sposobów współdziałania między lotnictwem myśliwskim i artylerią raketową OPK we wspólnej strefie. Dąży się także do zbliżenia dowódców współdziałających oddziałów lotnictwa myśliwskiego i artylerii OPK. Między innymi w tym celu organizuje się połączone stanowiska dowodzenia /PSD/ pułku lotnictwa myśliwskiego i pułku /brygady/ artylerii raketowej OPK na bazie stanowiska dowodzenia batalionu /liniowego/ wojsk radiotechnicznych.

Rozwój taktyki rodzajów wojsk OPK wpłynie bezpośrednio na rozwój taktyki ogólnej wojsk OPK. Poza rozwojem sposobów i metod współdziałania między poszczególnymi rodzajami wojsk OPK w czasie działań połączonych należy przewidywać wprowadzenie zmian w koncepcji wspólnego wykorzystania sił i środków OPK. Między innymi uwidacznia się dążenie /dzisiaj nadal nie w pełni przekonywające/ do zbliżania artylerii raketowej do osłanianych obiektów, co zmusi do korekty zasad wykorzystania lotnictwa myśliwskiego, a może nawet do wprowadzenia zmian w kierunkach rozwoju sposobów i metod współdziałania między artylerią OPK i lotnictwem myśliwskim.

Na rozwój zasad i sposobów prowadzenia połączonych działań z nieprzyjacielem powietrznym mogą mieć także wpływ inne czynniki, jak np.: zmiany w proporcjach ilościowych rodzajów wojsk /LM i artylerii OPK/, wprowadzenie do uzbrojenia wojsk OPK jakościowo nowego sprzętu bojowego itp.

Na marginesie należy podkreślić, że mimo sukcesywnego wzrostu ilości i rodzajów artylerii raketowej OPK nie mówi się już obecnie o sukcesywnym ograniczaniu ilości lotnictwa myśliwskiego w systemach OPK. Przewiduje się, że w najbliższych latach ilość lotnictwa myśliwskiego w systemach OPK pozostanie w zasadzie na dotychczasowym poziomie, natomiast sprzęt lotnictwa myśliwskiego zostanie znacznie udoskonalony.

Wiadomo jest, że w najbliższych latach w taktyce wojsk OPK nadal będzie dominować problematyka walki z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach. Nie można jednak w żadnym wypadku lekceważyć zagrożenia i rezygnować z doskonalenia sposobów walki z nieprzyjacielem powietrznym działającym z średnich i dużych wysokości.

W wyposażeniu lotnictwa uderzeniowego szeregu państw zachodnich w dalszym ciągu znajdują się samoloty /starszych typów/ przystosowane przede wszystkim do działań z średnich i dużych wysokości, a samoloty specjalne konstruowane do działań z małych wysokości mogą także swobodnie wykonywać zadania z średnich i dużych wysokości. W pełni uzasadniona jest zatem tendencja do tworzenia mieszanych ugrupowań artylerii raketowej OPK, składających się z dwóch typów zestawów sprzętu. Jeden zestaw jest przeznaczony do walki z nieprzyjacielem powietrznym na małych wysokościach, a drugi - do walki na średnich i dużych wysokościach.

W tej sytuacji konieczne i w pełni uzasadnione jest także dalsze doskonalenie sposobów walki lotnictwa myśliwskiego z nieprzyjacielem powietrznym na średnich i dużych wysokościach.

Wśród szeregu problemów czeka także na całkowite rozwiązanie problem uodpornienia systemów OP na szeroko stosowane przez nieprzyjaciela powietrznego zakłócenia radioelektroniczne. Oczywiście rozwiązanie tego problemu w skali taktycznej i operacyjnej leży w gestii inżynierów elektronicznych oraz innych specjalistów. Taktycy natomiast, do czasu rozwiązania tego problemu pod względem technicznym, winni tak organizować i prowadzić działania bojowe wszystkimi rodzajami wojsk OPK, aby ograniczyć do minimum wpływ zakłóceń

radioelektronicznych na prowadzenie i rezultaty działań bojowych wojsk OPK.

Rozwój taktyki wojsk OPK może w niedalekiej przyszłości spowodować konieczność dokonania szeregu zmian w strukturze organizacyjnej pododdziałów i oddziałów części lub wszystkich rodzajów wojsk OPK, w systemie dowodzenia wojskami OPK, a nawet w samej strukturze organizacyjnej systemu OPK.

Wprowadzenie nowego sprzętu bojowego, zastosowanie nowych sposobów walki oraz szereg innych nowych czynników może także zmusić do rozwiązywania szeregu nowych problemów taktycznych, a tym samym rozszerzyć treść taktyki wojsk OPK.

x x x

Taktyka wojsk OPK jest nauką, którą cechuje nieprzerwany proces twórczy. Na jej treść składa się duża ilość problemów, która w miarę rozwoju nauki i techniki systematycznie wzrasta. Zmienia się także jakość poszczególnych problemów taktycznych. Problemy do niedawna marginesowe urosły dzisiaj do rangi problemów bardzo ważnych i odwrotnie.

Charakterystyczną cechą taktyki wojsk OPK, wynikającą z szybkiego rozwoju środków napadu powietrznego i środków obrony powietrznej, jest konieczność ciągłego doskonalenia dotychczasowych i poszukiwania nowych rozwiązań niemal każdego z dużej grupy problemów taktycznych.

Kształtujące się dzisiaj nowe tendencje i kierunki rozwoju taktyki wojsk OPK z jednej strony potwierdzają ciągłość nieprzerwanego procesu twórczego tej dyscypliny wiedzy wojskowej, a z drugiej strony zmuszają do ciągłego studiowania problematyki taktycznej.

Wydrukowano w 50 egz.
Egz. Nr 1-25 B. Tajna. 26-50 WOW
Wyk. płk dr Machura
Druk. S.Cz.
Nr ks. 0758/WW
Kor.A.J.

płk dr Jerzy Machura

Zasady taktyki - etożna idee, nacelne reguly,
podstawowe wykazania dotyczace ony i prowadzenie
walk.

Zasady taktyki, jak tez sat. wykazanie w celosci
maje charakter historyczny, wykazujacy na to, ze
ze zmiana obrotowey strategii wywolywa
zmiany zasad, a zmiana przestawa byc i wyprawo-
wanie uszyd, jak tez wznowienie walk i wznowienie jej
zasad

Zasady: tworzenie przegranej
wzrostu siły
uchylność
aktywność,
rozważenie
ciężkość działań
wznowienie walki bez uszyd
i wyprawienie

MON powiadomienie (omawianie w. Tarawa 76 Wzrost 60 1976)

- Absolwent ASB WP winien byc ekspertem w sprawach
polityki militarnej i obowiazki kraju, wybitnym
znajacym problematyke taktyczna - operacyjna
i organizacyjna pola walki etożna nie ogarnia
taktycznego

